

Menu ▾

 BNNVARA**Joop** Volgen

De opiniesite van BNNVARA met actueel nieuws en uitgesproken meningen.

[Overzicht](#) [Actueel](#) [Opinies](#) [Cartoons](#) [Kijk nou](#) [Nieuwsbrief](#) [Videos](#) [Opiniemakers](#)

Nee D66, die Eerste Kamer moet blijven

[Opinie](#) • 07-09-2025 • leestijd 3 minuten • 1723 keer bekeken • bewaren[Imme Dekker](#)

Leerkracht groep 8

 Persoon volgen

Afgelopen vrijdag presenteerde D66 haar concept-verkiezingsprogramma. Een opmerkelijk voorstel in de democratie-paragraaf: de Senaat moet verdwijnen. De partij die beweert de democratie te beschermen, wil de helft van de Staten-Generaal afschaffen.

De relatie tussen D66 en de Eerste Kamer is altijd al moeilijk geweest. Zo kennen velen de beruchte nacht van Wiegel, waar de VVD-senator het bindend referendum wegstemde. Maar ook andere D66 beloftes vonden hier hun laatste rustplaats: de gekozen burgemeester, de eerste donorwet en de weigering van kinderopvang voor ongevaccineerde kinderen. Vooral democratische hervormingen die D66 niet voor elkaar kreeg, werden door haar achterban niet gewaardeerd. Electorale afstraffing was het gevolg.

Is het afschaffen van de senaat dan puur opportunistisch? Niet per se. Want er zijn goede argumenten voor afschaffing. Zo worden senatoren niet door de kiezer, maar door de Provinciale Staten gekozen. Dit is ondemocratisch wanneer statenleden hun stem aan een andere partij geven. De laatste keer stemde een GroenLinks-statenlid op een Eerste Kamerlid van Volt, nadat ze ruzie kreeg met haar partijgenoten. Tegelijkertijd wisselden coalitiepartijen stemmen uit. Zo stemde een D66'er tijdens Rutte IV op een VVD'er, om als coalitie meer senatoren te hebben. Eén kabinet later zat D66 opeens in de oppositie, maar de VVD niet. De D66'er die op de VVD stemde droeg opeens bij aan het aannemen van Wilders' iliberale wetten.

Ook belangenverstremming is een probleem. Senator zijn is een bijbaan en veel senatoren houden er leuke nevenfuncties op na. Zo zijn veel senatoren bestuurslid van een zorgverzekering, dean van een universiteit of ondernemer in de agrarische sector. Vervolgens moeten zij gaan stemmen over marktwerking in de zorg, bezuinigingen op onderwijs en het uitkopen van boeren. U ziet vast wel waar de schoen wringt.

Toch gaat er flink wat mis bij de realiteitscheck van D66. Zonder Eerste Kamer treedt een wet in werking zodra de Tweede Kamer die heeft aangenomen. Geen check, geen rem, geen laatste toets. Handig voor D66 wanneer er een progressieve meerderheid is, maar gevaarlijk wanneer populistische partijen daar de dienst uitmaken. Laat dat laatste nou net het geval zijn.

Kijk eens naar kabinet-Schoof, maar dan zónder Eerste Kamer. Dan was er niet 1, maar ruim 2 miljard euro bezuinigd op onderwijs. Er was een langstudeerboete van €3000 per jaar ingevoerd. De BTW op boeken, musea en sport ging van 9 naar 21%. De stikstofnormen werden soepeler waardoor er nóg minder werd gebouwd. Voorbeelden genoeg. Is dat het Nederland wat D66 voor ogen heeft?

De afgelopen twee jaar was de Eerste Kamer het laatste, flinterdunne dijke wat Nederland beschermde tegen de populistische grillen van de Tweede Kamer. Ondanks de terechtere zorgen om ondemocratische processen en belangenverstremming, is die senaat keihard nodig. Het afschaffen van dit instituut is een prachtig cadeau voor populistische partijen zoals Wilders en Van der Plas. Zonder een controlerende Eerste Kamer kunnen zij flinke stappen zetten om Nederland nóg verder stil te zetten.

Het is een absurd plan. Gelukkig kent D66 zelf nog wel een controlerend orgaan: het partijcongres. Daar kunnen leden het concept-verkiezingsprogramma aanpassen om de Nederlandse democratie een beetje in stand te houden. Laten we hopen op een goede uitkomst.

Meer over: [politiek](#), [eerste kamer](#), [tweede kamerverkiezingen 2025](#), [d66](#), [opinie](#)

Praat mee

[Onze spelregels.](#)

Omschrijving *

B *I* u @

0/1500 Tekens

Inloggen / registreren

Reacties (11) Sorteren op: Nieuwste eerst

Bert vd Neut

8 sep. 2025 - 15:30

De 1e kamer is een prima aanvulling op ons democratisch bestel. Ik zou er wel voor willen pleiten om er dan aparte verkiezingen voor uit te schrijven en deze in een ander schema te laten lopen dan de 2e kamer. Nu wordt de 1e kamer via de provincialestaten verkiezing indirect gekozen. De overwegingen bij het kiezen van nieuwe provinciale staten en van een nieuwe 1e kamer liggen, naar mijn mening te ver uit elkaar.

👍 0

🚩 Rapporteren

↳ [Log in om te reageren](#)

RonalddeVries

7 sep. 2025 - 21:28

1e kamer is inderdaad ondemocratisch, maar ook overbodig. Om de wetten kritisch te beoordelen hebben we verschillende organen waaronder de Raad van State.

👍 0

🚩 Rapporteren

↳ [Log in om te reageren](#)

4 Reacties

dekkerimme

7 sep. 2025 - 21:35

Hoi Ronald. De Raad van State heeft geen recht om wetten af te wijzen. Ze kunnen enkel adviseren.

👍 4

🚩 Rapporteren

a.doorgeest

7 sep. 2025 - 22:00

Onzin: getrapte verkiezingen zijn gewoon democratisch - indirect democratisch wel te verstaan en de Raad van State

manifest democratiserend wet te verstaan en de Raad van State heeft, bij mijn weten, slechts een adviserende taak. Kortom: je lijkt bang te zijn voor de werking van de democratie en er onnodig een noodrem uit te willen verwijderen - zeer onverstandig !

4 Rapporteren

Olav Meijer

7 sep. 2025 - 22:31

@RonalddeVries:

-

De Eerste Kamer is allerminst overbodig. Al diverse keren heeft dat orgaan voorkomen dat onverantwoorde wetsontwerpen van kracht werden. (Zie b.v. de voorbeelden in dit artikel). Zij toetst de in de Tweede Kamer aangenomen ontwerp-wetten op rechtmatigheid, doelmatigheid, overeenstemming met overige wetgeving en verdragen. Vooral in deze tijden van rechts-populisme kunnen door de waan van de dag in de Tweede Kamer gekke dingen gebeuren. (Denk ook aan de "per ongeluk" in de Tweede Kamer aangenomen strafbaarheid van (hulp aan) illegalen. En aan het voornemen de Spreidingswet af te schaffen). Van de Eerste Kamer plegen ervaren (oud-)politici en deskundigen deel uit te maken, die verder denken dan de waan van de dag. Deze check is allerminst overbodig. En al vindt haar verkiezing getrapt (via Provinciale Staten) plaats -wat overigens veranderd zou kunnen worden-, ondemocratisch is ze daardoor niet.

-

De Raad van State heeft voor het grootste deel een andere functie dan de Eerste Kamer, en totaal niet dezelfde mogelijkheden. Die geeft advies aan de regering (die rechts-populistische bewindslieden overigens graag in de wind slaan), en verder is er een afdeling bestuursrechtspraak. Appels en peren dus.

3 Rapporteren

Bert vd Neut

8 sep. 2025 - 18:43

De raad van state is zonodig nog ondemocratischer. Worden

niet gekozen en zijn nergens verantwoording schuldig.

1 Rapporteren

Anna R. Chist

7 sep. 2025 - 18:48

Een hervorming van de eerste kamer zou me beter lijken.
Die vervangen we voor 15 miljoen Nederlanders en die mogen dan stemmen of ze die wet wel willen.
Maar dat idee zal wel te democratisch zijn voor D66

2

Rapporteren

[Log in om te reageren](#)

2 Reacties

karingin

7 sep. 2025 - 20:37

Volgens mij willen ze ook een bindend referendum...maar over welke onderwerpen..? Ik ben daar overigens niet in alle gevallen voorstander van, een dictatuur van de meerderheid willen we ook niet. Dus alléén op onderwerpen die binnen de rechtsstaat passen, en daarvoor heb je toch vooraf een controlerend orgaan nodig

2

Rapporteren

Anna R. Chist

7 sep. 2025 - 21:46

D66 schafte toch netjes het niet bindend referendum af?
Dictatuur van de meerderheid wil ik ook niet maar nu hebben we een dictatuur van de minderheid. Dat is natuurlijk nog veel vreselijker.
Er worden hier zoveel besluiten genomen die overduidelijk niet gesteund worden door de meerderheid van de bevolking.
Dan stemt u bijvoorbeeld op partij X wegens hun inzet voor onderwerp Y en diezelfde partij zit dan vrolijk te besluiten dat u vanaf morgen geen recht meer heeft op Z
En dat is dan nog maar het nette voorbeeld. Meestal

spoelen ze Y gewoon door de plee wegens 'het eerlijke verhaal' of door 'compromis'.

Om maar niet te spreken over zaken die ons opgedrongen worden door bijvoorbeeld Trump, iemand waarvoor niemand buiten de VS ooit op heeft gestemd.

0 Rapporteren

Leipie1968

7 sep. 2025 - 18:30

@Doorgeest

Mee eens, uitstekend artikel.

D66 is altijd al, samen met Groen Links, voorstander van het afschaffen van de Eerste Kamer. Wat ik begrepen heb voornamelijk omdat deze kamer te veel gepolitiseerd is.

Overigens, dezelfde D66 wil nu de Tweede Kamer uitbreiden tot 260 leden.

Gelukkig zijn dit voorstellen die een wijziging van de Grondwet behoeven, dus nog een lange weg te gaan mochten er een meerderheid gevonden worden voor deze plannen.

2

Rapporteren

[Log in om te reageren](#)

1 Reactie

a.doorgeest

7 sep. 2025 - 21:03

@Leipie1968 - Het afschaffen van de Eerste Kamer - Chambre de Réflexion en hoeder van deugdelijkheid en zuiverheid in de wetgeving - vind ik zelf ongewenst en zwaar onbezonnen. Doet me een beetje aan het alcoholprobleem van wijlen Van Mierlo denken: het is altijd beter om eerst een verkiezingsprogramma te schrijven en dan pas te gaan borrelen. Doe je dat andersom, dan maak je brokken en niet zo'n beetje ook. Ik denk dat de huidige verkiezingsprogramma commissie eerst zwaar aan de spiritualiën is geweest om daarna nog wat aan het papier

'toe te vertrouwen' - moet je niet doen, da's overduidelijk...

1 Rapporteren

Robbin_T

7 sep. 2025 - 18:19

Wat je ook vindt van de eerste kamer en hoe deze wordt samengesteld. Eén orgaan wat boven de de tweede kamer en haar leden en haar mediamomentjes staat lijkt mij uiterst wenselijk.

2

Rapporteren

[Log in om te reageren](#)

1 Reactie

dekkerimme

7 sep. 2025 - 21:38

Bedankt voor je steun Robbin!

0 Rapporteren

Kees Mierlo

7 sep. 2025 - 17:32

Prima als de Senaat wordt afgeschaft, maar dan wel vervangen voor een partij-onafhankelijk constitutioneel hof dat nieuwe wetten toetst aan de grondwet.

1

Rapporteren

[Log in om te reageren](#)

2 Reacties

Anna R. Chist

7 sep. 2025 - 18:48

Dat is zeker geen gekke gedachte!

0 Rapporteren

Olav Meijer

7 sep. 2025 - 22:39

@ Kees Mierlo:

-

Wetsontwerpen (dus vóór de inwerkingtreding) toetsen aan de Grondwet is slechts één van de taken die de Eerste Kamer moet uitvoeren. Zie verder mijn commentaar hierboven op Ronald de Vries.

1 Rapporteren

a.doorgeest

7 sep. 2025 - 16:05

Uitstekend artikel en oh zo waar. Ook D66 lijkt de weg nogal kwijt te zijn op dit moment, wat een blamage! Het 'Democraten'66 zal toch niet eindigen in een dans van 66 (resterende en onbezonnen) dwazen?

1

Rapporteren

[Log in om te reageren](#)

1 Reactie

dekkerimme

7 sep. 2025 - 16:37

Behalve dit vind ik hun verkiezingsprogramma best prima. Het afschaffen van de EK willen ze schijnbaar al sinds hun oprichting. Echter was 1966 een andere tijd, met een heel andere samenstelling van de Tweede Kamer.

0 Rapporteren

junko

7 sep. 2025 - 16:02

Nadat zonder D66 in het kabinet de Eerste Kamer steeds is misbruikt als een extra Tweede Kamer waardoor schaamteloos partijpolitiek werd bedreven in plaats van alleen de controlerende taak zien ze omdat ze weer regeringsdeelname zien gloren een reëel gevaar dat die gefrustreerd gaat worden door de Eerste Kamer als daar

die gefrustreerd gaat worden door de eerste kamer als daar voldoende oppositie huist. De kans dat die oppositie zelfs heel sterk wordt na de Eerste Kamer-verkiezingen in 2027 is niet onwaarschijnlijk. Zou men er, wel onwaarschijnlijk, in slagen een centrumlinkse coalitie dus zonder de VVD te vormen, is de huidige samenstelling van de Eerste Kamer al te vrezen.

1

Rapporteren

[Log in om te reageren](#)

2 Reacties

dekkerimme

7 sep. 2025 - 16:41

Tijdens Rutte II, III en IV speelden senatoren ook vaak Tweede Kamertje hoor. Dat is ook niet heel erg als wetten slecht doordacht of onuitvoerbaar zijn en dan worden afgeschoten. D66 heeft schijnbaar niet nagedacht over de gevolgen van dit plan.

1

Rapporteren

junko

7 sep. 2025 - 22:28

@dekkerimme Ik schat dan eerder met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid in dat het geen ondoordacht initiatief van D66 is daar juist nu mee te komen omdat ze vrijwel zeker een cruciale machtspositie als onderdeel van de komende coalitie zullen gaan innemen. Met een Eerste Kamer tot in ieder geval de verkiezingen in 2027 waarin VVD, BBB (+Kemperman), JA21, en SGP tezamen een groot blok vormen het heel lastig kan worden allerlei politieke keuzes van de Tweede Kamer erdoor te krijgen, en zeker waar het diverse ambitieuze ideeën betreft van niet in de laatste plaats D66 waarvoor eigenlijk door bestaande regelgeving en wetten geen ruimte is. Denk alleen al aan de megalomane ideeën om "tien steden" te willen bouwen en daarvoor regel- en wetgeving opzij te willen zetten nadat deze zelfde partij voorop BBB en haar aanhang steeds zo heeft gefrustreerd.

0

Rapporteren

angelosvlahos

7 sep. 2025 - 15:22

de Eerste Kamer is de afgelopen decennia vergaand gepolitiseerd, terwijl ze ondemocratisch is verkozen. Dat de senaat waarde heeft is een feit, soms doen ze hun werk en doen ze het goed. Maar net als met de monarchie of de geborgde zetels in de Waterschappen, gaat het om het principe. Ze zijn allen ondemocratisch. Zo "opmerkelijk" en "absurd" kan het dus niet zijn dat Democraten sinds de oprichting de senaat al willen afschaffen.

Veel beter zou zijn om te investeren in een grotere en beter functionerende Tweede Kamer, een rechtspraak die mag toetsen aan de Grondwet, een bindend correctief referendum en een Raad van State die als neutraal orgaan de deugdelijkheid van een wet kan beoordelen.

Het lijkt me verder ook niet héél democratisch om één van je grondbeginselen te verkwanzelen op een congres waar maar een klein deel aanwezig is, zo'n drie weken voor de verkiezingen.

Je verslaat een populist niet door passief te zijn, en je verslaat een anti-democraat niet door vast te houden aan de status quo.

3

Rapporteren

[Log in om te reageren](#)

3 Reacties

dekkerimme

7 sep. 2025 - 16:43

Bedankt voor je uitgebreide reactie. De grondbeginselen zijn opgesteld in 1966. Toen zag de Tweede Kamer er heel anders uit dan nu en waren wetten een stuk degelijker. De EK afschaffen kan prima wanneer Tweede Kamerleden zelf nadenken over de uitvoerbaarheid van de wetten die ze opstellen. Dat is anno 2025 niet het geval. Daarom is de vangrails van de Eerste Kamer juist nu nodig.

0

Rapporteren

[Aan D. Christ](#)

Anna K. Crisp

7 sep. 2025 - 18:53

[Je verslaat een populist niet door passief te zijn, en je verslaat een anti-democraat niet door vast te houden aan de status quo.]

Wijze woorden! Jammer dat men dat in den Haag niet zo goed begrijpt.

0 Rapporteren

Olav Meijer

7 sep. 2025 - 22:50

@ angelosvlahos:

-

De Eerste Kamer wordt getrapt (via Provinciale Staten) gekozen, maar is daardoor niet per definitie "ondemocratisch". Overigens zou de wijze van verkiezing grondwettelijk gewijzigd kunnen worden.

-

En een "chambre de réflexion" is ook in de afgelopen jaren zeker niet overbodig gebleken. Als alleen de Tweede Kamer over wetsontwerpen zou gaan, is de vrees gerechtvaardigd dat de waan van de dag de doorslag gaat geven en stemmingen rare en onvoorziene uitkomsten gaan opleveren, zonder kans op reparatie.

3 Rapporteren

hminkema

7 sep. 2025 - 15:22

De oppositie is zijn eigen ergste vijand.

Na het échec en de ontmaskering van Wilders en Schoof-1, en gezien de ellende die 15 jaar VVD teweeg heeft gebracht, zou het gemakkelijk moeten zijn voor oppositiepartijen om vette verkiezingswinst te behalen.

Oppositiepartijen kunnen a) wijzen op deze ellende, b) overtuigende plannen presenteren als werkzaam alternatief. Woningmarkt,

onderwijs, immigratie, inkomensverdeling: belangrijke thema's liggen voor het oprapen.

Wat oppositiepartijen nu **niet** moeten doen, om potentiële kiezers niet direct van zich te vervreemden, is rare plannetjes verzinnen waarop niemand zit te wachten, en evident impopulaire voorstellen doen omdat het 'principe' erachter zo fraai klinkt.

Ik wil als links-liberaal best een stem op D66 overwegen, maar niet als ik daarmee het bestaan van de Eerste Kamer in de waagschaal stel. Het is op dit moment een onzin-probleem.

Een nog veel grotere oppositiepartij wil uit mijn naam alle banden met Israël verbreken en pleit voor een totaal wapenembargo. Daarvan kun je vinden wat je wilt, maar een treurig feit is dat dit veel mensen serieus vervreemdt van deze grote oppositiepartij - dus ook grote groepen potentiële kiezers.

Diezelfde grote partij roept nu ineens 'de hypotheekrenteaftrek af te willen schaffen'. Ook dat punt doet grote groepen kiezers gruwen, vooral de jongere kiezers. En niet zonder reden, omdat effecten op de korte en lange termijn onbekend zijn.

Links, blijf bij je leest. Eerst winnen, dan praten we verder.

2

Rapporteren

[Log in om te reageren](#)**karingin**

7 sep. 2025 - 14:38

Hè...??? En ze hebben niet voorzien in een ander controlerend orgaan? Wat raar!

4

Rapporteren

[Log in om te reageren](#)

2 Reacties

dekkerimme

7 sep. 2025 - 15:21

Nee, er komt geen plaatsvervangend orgaan.

0 Rapporteren

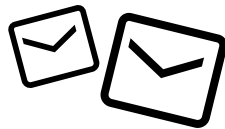
Anna R. Chist

7 sep. 2025 - 18:59

Partijen hebben altijd het tegenovergestelde doel als hun naam suggereert.

D66 heeft de pest aan democratie zoals de PVV de pest heeft aan vrijheid.

0 Rapporteren

Altijd op de hoogte blijven van het laatste nieuws?

Meld je hieronder gratis aan voor Joop NL. Iedere donderdag een selectie opvallende nieuwsverhalen, opinies en cartoons in je mailbox.

E-mailadres

Aanmelden

 BNNVARA WIJ ZIJN VOOR.

Ontdek

Titels

Wij zijn voor, jij ook?

BNNVARA-profiel

Steun BNNVARA

Sluit je aan

Spot

Rss

Service

Contact

Tickets kopen

BNNVARA

Missie en identiteit

Vacatures

Pers

Privacy Cookie-instellingen Algemene voorwaarden © 2025 BNNVARA

RSIN 8531 62 402